TEMA-CHEIE[1]
Articolele 8, 13 și 14
Protecția împotriva discursului de incitare la ură

(Ultima actualizare: 31.08.2025)

Introducere

Curtea acordă o importanță deosebită pluralismului, toleranței și spiritului de deschidere. Adesea a subliniat că pluralismul și democrația se bazează pe o veritabilă recunoaștere și respectare a diversității. Interacțiunea armonioasă a persoanelor și a grupurilor cu identități variate este esențială pentru realizarea coeziunii sociale (*Beizaras și Levickas împotriva Lituaniei*, 2020, pct. 106-107 și trimiterile citate acolo). Declarațiile care răspândesc, incită, promovează sau justifică violența, ura sau intoleranța față de o persoană ori un grup de persoane („discurs de incitare la ură") amenință coeziunea socială și constituie un risc de violență și de încălcare a drepturilor altora. O astfel de exprimare poate crea medii favorabile infracțiunilor motivate de ură și poate alimenta conflicte la scară largă.

Jurisprudența extinsă a Curții referitoare la infracțiunile motivate de ură s-a dezvoltat recent extinzând în privința victimelor discursului de incitare la ură protecția prevăzută la art. 8 (respectarea vieții private) – atât considerat separat, cât și coroborat cu art. 14 (interzicerea discriminării) – și, în mod excepțional, la art. 13.

Principii extrase din jurisprudența actuală

În contextul art. 8:

Aplicabilitate

- Un tratament care nu atinge un nivel de gravitate suficient pentru a se încadra în sfera de aplicare a art. 3 poate totuși să încalce art. 8 sub aspectul referitor la „viață privată", dacă efectele asupra integrității fizice și psihice a reclamantului sunt suficient de adverse (a se vedea *R.B. împotriva Ungariei*, 2016, pct. 79; *Király și Dömötör împotriva Ungariei*, 2017, pct. 42; *Asociația ACCEPT și altele împotriva României*, 2021, pct. 66).
- Reputația unei persoane face parte din identitatea sa personală și integritatea sa psihică și, prin urmare, intră de asemenea în sfera vieții sale private. Cu toate acestea, pentru ca art. 8 să devină aplicabil, un atac la adresa reputației unei persoane trebuie să atingă un anumit nivel de gravitate și să fie săvârșit într-un mod care să aducă atingere exercitării personale a dreptului la respectarea vieții private (*Kaboğlu și Oran împotriva Turciei*, 2018, pct. 65; *Beizaras și Levickas împotriva Lituaniei*, 2020, pct. 109; *Asociația ACCEPT și altele împotriva României*, 2021, pct. 68).

[1] Întocmită de Grefă. Nu obligă Curtea.

Prezenta traducere este publicată cu acordul Consiliului Europei și al Curții Europene a Drepturilor Omului și reprezintă responsabilitatea exclusivă a Institutului European din România.

- Orice stereotip negativ despre un grup, atunci când atinge un anumit nivel, poate avea un impact asupra sentimentului de identitate al grupului și asupra sentimentelor de stimă de sine și încredere în sine ale membrilor grupului și, în acest sens, poate fi considerat ca afectând viața privată a membrilor grupului [*Aksu împotriva Turciei* (MC), 2012, pct. 58; *R.B. împotriva Ungariei*, 2016, pct. 78; *Nepomniașchîi și alții împotriva Rusiei*, 2023, pct. 57]. Factorii relevanți pentru a decide dacă acest nivel a fost atins includ, dar nu sunt neapărat limitați la: a) caracteristicile grupului (de exemplu, dimensiunea sa, gradul său de omogenitate, vulnerabilitatea sa deosebită sau istoricul stigmatizării, precum și poziția sa față de societate în ansamblu); b) conținutul precis al declarațiilor negative cu privire la grup (în special, măsura în care acestea ar putea transmite un stereotip negativ cu privire la grup în ansamblu, precum și conținutul specific al acestui stereotip); c) forma și contextul în care au fost făcute declarațiile, întinderea lor (care poate depinde de unde și cum au fost făcute), poziția și statutul autorului lor și măsura în care se poate considera că au afectat un aspect esențial al identității și demnității grupului. Niciunul dintre acești factori nu are invariabil întâietate: interacțiunea tuturor acestora este cea care duce la concluzia finală dacă „un anumit nivel" necesar a fost atins, și dacă art. 8 este astfel aplicabil. Contextul general al fiecărei cauze – în special, climatul social și politic predominant în momentul în care au fost făcute declarațiile – poate fi, de asemenea, un factor important (*Budinova și Ceaprazov împotriva Bulgariei*, 2021, pct. 63 ; *Behar și Gutman împotriva Bulgariei*, 2021, pct. 67, *Nepomniașchîi și alții împotriva Rusiei*, 2023, pct. 58).

Prezentarea succintă a obligațiilor statului

- Pentru protecția drepturilor care intră sub incidența art. 8 ar trebui să existe și să funcționeze un sistem juridic eficient, iar reclamantul trebuie să fie în măsură să beneficieze de acesta [*Aksu împotriva Turciei* (MC), 2012, pct. 68]. În consecință, acesta este un domeniu în care statele contractante dispun de o largă marjă de apreciere la stabilirea măsurilor care trebuie luate pentru a asigura respectarea Convenției, ținând seama în mod corespunzător de nevoile și resursele comunității și ale persoanelor (*R.B. împotriva Ungariei*, 2016, pct. 81). Sarcina Curții în această privință nu este de a se substitui autorităților naționale competente în stabilirea celor mai adecvate metode de protecție a persoanelor împotriva atacurilor la adresa integrității lor personale, ci mai degrabă de a controla, în lumina Convenției, deciziile luate de autoritățile respective în exercitarea puterii lor de apreciere (*Király și Dömötör împotriva Ungariei*, 2017, pct. 62).
- Obligația sus-menționată nu necesită întotdeauna asigurarea unor căi de atac de drept penal; aceasta poate fi îndeplinită și în cazul în care sistemul juridic în vigoare asigură căi de atac de drept civil care pot oferi o protecție suficientă (*ibidem*, pct. 61).
- Sancțiunile penale pentru discursul de incitare la ură, inclusiv cele mai grave expresii ale urii și îndemnuri la violență, pot fi invocate numai ca măsură *ultima ratio* (*Beizaras și Levickas împotriva Lituaniei*, 2020, pct. 111). Curtea a admis faptul că sunt necesare măsuri de drept penal în ceea ce privește agresiunile verbale directe sau indirecte și amenințările fizice motivate de atitudini discriminatorii (*R.B. împotriva Ungariei*, 2016, pct. 80 și 83-85; *Király și Dömötör împotriva Ungariei*, 2017, pct. 76; *Alković împotriva Muntenegrului*, 2017, pct. 65-66, 69 și 72). În cazul în care există mecanisme de drept penal, acestea ar trebui puse în aplicare într-un mod compatibil cu obligația statului de a asigura o protecție efectivă a drepturilor care intră sub incidența art. 8 (*R.B. împotriva Ungariei*, 2016, pct. 85, 90 și 91; *Király și Dömötör împotriva Ungariei*, 2017, pct. 72 și 80; *Alković împotriva Muntenegrului*, 2017, pct. 68, 72 și 73; *Nepomniașchîi și alții împotriva Rusiei*, 2023, pct. 58).

Punerea în balanță a dreptului la viață privată și a libertății de exprimare

- În cauzele în care capătul de cerere se referă la faptul că drepturile protejate în temeiul art. 8 au fost încălcate ca urmare a exercitării de către alte persoane a dreptului lor la libertatea de exprimare, ar trebui să se țină seama în mod corespunzător, atunci când se aplică art. 8, de cerințele prevăzute la art. 10. Astfel, în asemenea cauze, dreptul reclamantului la „respectarea vieții sale private" va trebui să fie pus în balanță cu interesul public de a proteja libertatea de exprimare, ținând seama de faptul că nu există nicio relație ierarhică între drepturile garantate de cele două articole [*Aksu împotriva Turciei* (MC), 2012, pct. 63; *Budinova și Ceaprazov împotriva Bulgariei*, 2021, pct. 89; *Behar și Gutman împotriva Bulgariei*, 2021, pct. 100]. De asemenea, obligația de punere în balanță înseamnă că instanțele naționale nu trebuie să se bazeze pe libertatea de exprimare fără a ține seama în mod corespunzător de preocupările legate de viața privată în sensul art. 8 (*Nepomniași și alții împotriva Rusiei*, 2023, pct. 81-85).
- În analiza cauzelor de acest tip, Curtea va ține seama de principiile stabilite în jurisprudența sa în temeiul art. 10 cu privire la afirmațiile despre care se susține că au provocat violență, ură sau intoleranță. În special, va aprecia dacă afirmațiile în litigiu au fost făcute într-un context politic sau social tensionat; dacă afirmațiile respective, interpretate în mod echitabil și privite în contextul lor imediat sau mai larg, ar putea fi percepute ca un îndemn direct sau indirect la violență ori ca o justificare a violenței, urii sau intoleranței; va aprecia și modul în care au fost făcute afirmațiile în litigiu, precum și capacitatea lor – directă sau indirectă – de a avea consecințe negative; abordarea Curții cu privire la acest tip de cauze este foarte specifică contextului (*Király și Dömötör împotriva Ungariei*, 2017, pct. 73; *Kaboğlu și Oran împotriva Turciei*, 2018, pct. 82).

În contextul art. 14:

Aplicabilitate

- Reclamantul trebuie să prezinte probe *prima facie* că afirmațiile în litigiu au avut o intenție discriminatorie sau un efect discriminatoriu [*Aksu împotriva Turciei* (MC), 2012, pct. 45; *Budinova și Ceaprazov împotriva Bulgariei*, 2021, pct. 91; *Behar și Gutman împotriva Bulgariei*, 2021, pct. 102; *Nepomniași și alții împotriva Rusiei*, 2023, pct. 63] sau că apartenența sa la un anumit grup a jucat un rol în modul în care a fost tratat (*Beizaras și Levickas împotriva Lituaniei*, 2020, pct. 124).

Prezentarea succintă a obligațiilor statului

- În cauzele în care pretinsul tratament bazat pe prejudecăți a constituit o ingerință în exercitarea dreptului reclamantului la respectarea vieții private în temeiul art. 8, și anume atunci când o persoană susține în mod credibil că a fost supusă hărțuirii motivate de ură, inclusiv agresiunilor verbale și amenințărilor fizice, ar putea să apară o obligație suplimentară în temeiul acestei dispoziții a Convenției pentru a lua toate măsurile rezonabile pentru a demasca orice motiv de părtinire și pentru a stabili dacă și ura sau prejudecățile ar fi putut juca sau nu un rol în evenimente (*R.B. împotriva Ungariei*, 2016, pct. 83-84, deși în contextul art. 8 considerat separat; *Alković împotriva Muntenegrului*, 2017, pct. 66; *Asociația ACCEPT și altele împotriva României*, 2021, pct. 123-126, în contextul art. 8 coroborat cu art. 14).
- În cazul în care riscurile sunt cunoscute, autoritățile naționale au obligația de a oferi o protecție corespunzătoare demnității unei persoane împotriva atacurilor verbale motivate de ură din partea persoanelor fizice, ca de exemplu insulte homofobe în cadrul unui eveniment organizat de o asociație LGBT (*ibidem*, pct. 105-113).

- Acordarea unei protecții ad-hoc integrității fizice a unei persoane, deși lăudabilă, nu este suficientă în sine pentru a îndeplini obligația autorităților de a se ocupa de plângerile persoanelor cu privire la acte recurente de intoleranță (*Paketova și alții împotriva Bulgariei*, 2022, pct. 164).
- Neluarea în considerare în mod corespunzător de către autoritățile naționale a unei motivații discriminatorii care stă la baza declarațiilor de incitare la ură atunci când autoritățile pun în balanță dreptul la viață privată și libertatea de exprimare va constitui o încălcare a obligației lor pozitive de a adopta o poziție adecvată în raport cu discriminarea (*Budinova și Ceaprazov împotriva Bulgariei*, 2021, pct. 94-95; *Behar și Gutman împotriva Bulgariei*, 2021, pct. 105-106).
- În situațiile în care există dovezi ale unor tendințe de violență și intoleranță față de o minoritate vulnerabilă, obligațiile pozitive necesită un nivel de exigență mai ridicat din partea statelor pentru a reacționa la pretinsele incidente motivate de prejudecăți (*R.B. împotriva Ungariei*, 2016, pct. 84).

În contextul art. 13:

- De obicei, în cazul în care s-a constatat o încălcare a art. 8, considerat separat sau coroborat cu art. 14, ca urmare a faptului că sistemul juridic intern nu a oferit protecția necesară, Curtea nu consideră necesar să examineze separat capetele de cerere formulate în temeiul art. 13 (*Alković împotriva Muntenegrului*, 2017, pct. 77; *Beizaras și Levickas împotriva Lituaniei*, 2020, pct. 151; *Asociația ACCEPT și altele împotriva României*, 2021, pct. 161-162).
- Totuși, în cauza *Beizaras și Levickas împotriva Lituaniei*, Curtea a constatat o încălcare separată a art. 13, observând reticența evidentă a organelor de aplicare a legii față de anchetarea infracțiunilor legate de discursul de incitare la ură cu nuanțe homofobe. Aceasta a observat că o astfel de atitudine prejudiciabilă și nerecunoașterea motivelor părtinirii care stau la baza unor astfel de infracțiuni constituiau un risc cât se poate de mare ca dispozițiile relevante ale dreptului penal să rămână „literă moartă" și ar echivala cu o acceptare oficială a infracțiunilor motivate de ură sau chiar complicitate la acestea (*Beizaras și Levickas împotriva Lituaniei*, 2020, pct. 155; *Király și Dömötör împotriva Ungariei*, 2017, pct. 80, în care Curtea și-a exprimat îngrijorarea, deși în contextul analizei sale în temeiul art. 8, cu privire la faptul că neefectuarea de către autorități a unei anchete serioase cu privire la plângerile reclamanților i-a lăsat pe aceștia fără protecția necesară împotriva unei demonstrații vădit anti-romi, implicând amenințări verbale și discursuri care pledau pentru o politică de segregare rasială, și că, din cauza unei astfel de atitudini din partea autorităților, o astfel de practică ar putea fi percepută de publicul larg ca legitimare și/sau tolerare a unor astfel de evenimente de către stat).

Exemple notabile

Cauze în care reclamanții au fost vizați - direct sau indirect - de discursuri de incitare la ură:

- *R.B. împotriva Ungariei*, 2016 - insulte rasiste și tentativă de agresiune asupra reclamantei în timpul unor mitinguri anti-romi; nu atât de grave încât să îi provoace teamă, angoasă ori sentimente de inferioritate pentru ca art. 3 să devină aplicabil (pct. 51), dar au fost totuși afectate elemente ale vieții private, sub aspectul identității etnice, în sensul art. 8 (pct. 80). Lipsa unei anchete serioase cu scopul de a demasca motivele rasiste (pct. 88 și 90) - încălcarea art. 8.

- *Király și Dömötör împotriva Ungariei*, 2017 - amenințările cu violența fizică și declarațiile rasiste, în timpul unei demonstrații împotriva locuitorilor romi dintr-un sat în care existaseră anterior tensiuni între romi și neromi, au afectat integritatea psihică și identitatea etnică a reclamanților, în sensul art. 8 (pct. 43). Lipsa unei anchete serioase cu scopul de a demasca motivele rasiste (pct. 75-80) - încălcarea art. 8.
- *Alković împotriva Muntenegrului*, 2017 - o serie de agresiuni verbale și acte de violență motivate de etnie și/sau religie care, deși nu au avut loc în prezența reclamantului sau nu l-au vizat în mod direct, ar putea provoca o teamă bine întemeiată că s-ar putea face uz efectiv de violență (pct. 69). Lipsa unei anchete serioase, cu rezultatul că incidentele relevante au rămas fără consecințe juridice, iar reclamantului nu i s-a oferit protecția necesară a dreptului său la integritate psihică (pct. 72) - încălcarea art. 8 coroborat cu art. 14.
- *Kaboğlu și Oran împotriva Turciei*, 2018 - criticile virulente din articole de ziar ultranaționaliste îndreptate împotriva reclamanților (unul președinte al unui consiliu științific, celălalt președinte al unui grup de lucru al acelui consiliu), în legătură cu un raport privind drepturile minorităților și drepturile culturale emis de consiliul respectiv, au atins pragul de gravitate necesar pentru aplicarea art. 8 (pct. 72). Unele dintre afirmațiile din articole au constituit discursuri de incitare la ură și îndemnuri directe sau indirecte la violență (inclusiv amenințări cu moartea), având în vedere, în special, contextul sensibil în care au fost făcute (pct. 85-87). Instanțele naționale nu au efectuat o punere în balanță corespunzătoare (pct. 88-89 - încălcarea art. 8.
- *Beizaras și Levickas împotriva Lituaniei*, 2020 - comentariile pline de ură, inclusiv îndemnurile directe la violență, făcute pe pagina de Facebook a unuia dintre reclamanți în urma publicării unei fotografii în care reclamanții – persoane de același sex – se sărutau, le-au afectat bunăstarea psihică și demnitatea și au atins nivelul de gravitate necesar pentru ca art. 8 să devină aplicabil (pct. 117). Lipsa unei anchete serioase din cauza aceleiași stări de spirit discriminatorii a autorităților publice competente - încălcarea art. 14 coroborat cu art. 8; lipsa unor căi de atac efective - încălcarea art. 13.
- *Asociația ACCEPT și altele împotriva României*, 2021 - insultele și amenințările homofobe adresate participanților la o proiecție publică a unui film despre o familie de același sex au afectat bunăstarea psihică și demnitatea reclamantelor individuale, încadrându-se astfel în sfera vieții lor private (pct. 66-68). Autoritățile nu au asigurat o protecție corespunzătoare a demnității reclamantelor individuale și nu au anchetat în mod eficace natura reală a agresiunii homofobe îndreptate împotriva acestora (pct. 104-128) - încălcarea art. 14 coroborat cu art. 8.
- *Paketova și alții împotriva Bulgariei*, 2022 - omisiuni ale autorităților care au dus la expulzarea etnicilor romi din casele lor în urma protestelor anti-romi și la imposibilitatea acestora de a se întoarce. Marșurile împotriva romilor care aveau loc repetat în sat ar fi putut provoca în mod legitim teamă în rândul reclamanților, chiar dacă nu s-a stabilit că protestatarii s-au apropiat de reclamanți; iar manifestarea publică, în mod repetat, a opoziției funcționarilor față de întoarcerea romilor a constituit un obstacol real în calea întoarcerii pașnice a reclamanților (pct. 162-163). Inacțiunea autorităților (primari, poliție și parchete), care nu au dat curs plângerilor individuale referitoare la acte recurente de intoleranță care împiedicau exercitarea dreptului de a se bucura în mod pașnic de domiciliul lor (pct. 164-167) - încălcarea art. 8 coroborat cu art. 14.

Cauze având ca obiect stereotipuri despre un grup:

- *Aksu împotriva Turciei* (MC), 2012 - deși reclamantul, care era de origine romă, nu a fost vizat în mod direct de pasaje dintr-o publicație academică despre romii din Turcia și de definiții relevante din două dicționare, el s-ar fi putut simți ofensat de remarcile referitoare

la grupul etnic din care făcea parte. Prin urmare, s-a putut prevala de viața sa privată, în sensul art. 8 (pct. 58-61). Instanțele naționale au examinat cu atenție cauza reclamantului, în lumina principiilor relevante ale jurisprudenței Curții în temeiul art. 8, și au efectuat o punere în balanță corespunzătoare a drepturilor prevăzute la art. 8 și 10 (pct. 69-74 și 82-85), care i-au asigurat reclamantului căi de atac efective (pct. 87) - neîncălcarea art. 8.

- *Lewit împotriva Austriei*, 2019 - reclamantul, unul dintre ultimii supraviețuitori încă în viață ai lagărului de concentrare Mauthausen, s-a simțit lezat de un articol dintr-o publicație periodică de dreapta în care se afirma că persoanele eliberate din lagăr în 1945 s-au apucat de furturi, jafuri și omoruri și s-a comentat favorabil încetarea urmăririi penale în legătură cu un articol aproape identic publicat anterior. Articolul, deși nu l-a desemnat personal pe reclamant, afecta viața sa privată atâta timp cât acesta făcea parte dintr-un grup social (eterogen) (supraviețuitori ai Holocaustului) (pct. 46-47). Din cauza lipsei unei examinări cuprinzătoare, în special a problemei calității procesuale active a reclamantului, instanțele naționale nu au abordat niciodată esența revendicării sale (pct. 83-87) - încălcarea art. 8.
- *Budinova și Ceaprazov împotriva Bulgariei* și *Behar și Gutman împotriva Bulgariei*, 2021 - reclamanții, resortisanți bulgari de etnie romă (în prima cauză) și evreiască (în a doua cauză), au dat în judecată fără succes un bine-cunoscut jurnalist și politician în cadrul unei acțiuni civile, în temeiul legislației antidiscriminare, pentru o serie de afirmații publice antiromi (în prima cauză) sau antisemite (în a doua cauză) pe care le-a făcut acesta. Afirmațiile în litigiu, sistematice și caracterizate de o virulență extremă, urmăreau în mod vizibil să defăimeze grupurile etnice respective și puteau avea un impact suficient asupra simțului identității și a sentimentelor de stimă de sine și de încredere în sine ale membrilor individuali ai acestor grupuri și, prin urmare, se putea considera că afectau viața privată a reclamanților în sensul art. 8 (pct. 64-68 în prima cauză; pct. 68-73 în a doua cauză). Instanțele naționale au minimalizat nuanțele discriminatorii ale afirmațiilor în litigiu, neefectuând astfel punerea în balanță necesară sau nerespectându-și obligația de a adopta o poziție adecvată în raport cu discriminarea în concordanță cu criteriile stabilite în jurisprudența Curții (pct. 93-95 în prima cauză; art. 104-106 în a doua cauză) - încălcarea art. 8 coroborat cu art. 14.
- *Nepomniași și alții împotriva Rusiei*, 2023 - instanțele naționale nu au aplicat cadrul juridic relevant reclamanților LGBTI care introduc acțiuni penale și civile împotriva politicienilor ruși pentru declarații homofobe făcute public, pe baza faptului că homosexualii nu constituiau un „grup social" protejat de lege. Astfel, deși reclamanții dispuneau teoretic de protecție juridică, neefectuarea de către autoritățile naționale a unei puneri în balanță corespunzătoare nu a asigurat în mod adecvat dreptul la respectarea vieții private a reclamanților (pct. 81-85) - încălcarea art. 8 coroborat cu art. 14.

Trimiteri suplimentare

Alte teme-cheie:

- Discriminare prin violență (art. 14)
- Discurs de incitare la ură (art. 10)

Consiliul Europei:

- Recomandarea nr. R (97) 20 a Comitetului de Miniștri către statele membre privind „discursul de ură" (1997)
- Recomandarea CM/Rec(2022)16 a Comitetului de Miniștri către statele membre privind combaterea discursului de ură (2022)

- Recomandarea de politică generală nr. 1 a ECRI privind combaterea rasismului, xenofobiei, antisemitismului și intoleranței
- Recomandarea de politică generală nr. 6 a ECRI privind combaterea răspândirii de materiale cu conținut rasist, xenofob și antisemit prin Internet
- Recomandarea de politică generală nr. 7 a ECRI (revizuită) privind legislația națională referitoare la combaterea rasismului și a discriminării rasiale
- Recomandarea de politică generală nr. 15 a ECRI privind combaterea discursului de incitare la ură

Uniunea Europeană:

- Directiva privind drepturile victimelor (Directiva 2012/29/UE)
- Directiva privind egalitatea rasială (Directiva 2000/43/CE a Consiliului)
- Decizia-cadru privind combaterea rasismului și xenofobiei (Decizia-cadru 2008/913/JHA a Consiliului)
- Notă explicativă privind aplicarea practică a Deciziei-cadru privind combaterea rasismului și xenofobiei (Decizia-cadru 2008/913/JHA a Consiliului)

OSCE:

- Decizia nr. 621 a Consiliului Permanent: Toleranța și lupta împotriva rasismului, xenofobiei și discriminării

Altele:

- „Models of governance of online hate speech" - publicație Consiliul Europei - Alexander Brown
- Hate speech și hate crime in the EU și the evaluation of online content regulation approaches [Discursul de incitare la ură și infracțiunile motivate de ură în UE și evaluarea abordărilor în materie de reglementare a conținutului online]
- Demascarea motivelor bazate pe prejudecată ale infracțiunilor: selecție de cauze relevante ale Curții Europene a Drepturilor Omului, document publicat de Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene

PRINCIPALELE TRIMITERI JURISPRUDENȚIALE

- *Aksu împotriva Turciei* (MC), nr. 4149/04 și 41029/04, CEDO 2012 (neîncălcarea art. 8);
- *R.B. împotriva Ungariei*, nr. 64602/12, 12 aprilie 2016 (încălcarea art. 8);
- *Alković împotriva Muntenegrului*, nr. 66895/10, 5 decembrie 2017 (încălcarea art. 8 coroborat cu art. 14);
- *Király și Dömötör împotriva Ungariei*, nr. 10851/13, 17 ianuarie 2017 (încălcarea art. 8);
- *Kaboğlu și Oran împotriva Turciei*, nr. 1759/08, 50766/10 și 50782/10, 30 octombrie 2018 (încălcarea art. 8);
- *Lewit împotriva Austriei*, nr. 4782/18, 10 octombrie 2019 (încălcarea art. 8);
- *Beizaras și Levickas împotriva Lituaniei*, nr. 41288/15, 14 ianuarie 2020 (încălcarea art. 14 coroborat cu art. 8; încălcarea art. 13);
- *Budinova și Ceaprazov împotriva Bulgariei*, nr. 12567/13, 16 februarie 2021 (încălcarea art. 8 coroborat cu art. 14);
- *Behar și Gutman împotriva Bulgariei*, nr. 29335/13, 16 februarie 2021 (încălcarea art. 8 coroborat cu art. 14; nu a fost necesară examinarea admisibilității sau a fondului în temeiul art. 13);
- *Association ACCEPT și altele împotriva României*, nr. 19237/16, 1 iunie 2021 (încălcarea art. 14 coroborat cu art. 8 în privința reclamantelor individuale; nu a fost necesară examinarea admisibilității sau fondului în temeiul art. 13);
- *Paketova și alții împotriva Bulgariei*, nr. 17808/19 și 36972/19, 4 octombrie 2022 (încălcarea art. 8 coroborat cu art. 14);
- *Nepomniași și alții împotriva Rusiei*, nr. 39954/09 și 3465/17, 30 mai 2023 (încălcarea art. 8 coroborat cu art. 14).